

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΒΑΓΙΑΝΕΛΛΗΣ

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΒΑΓΙΑΝΕΛΛΗΣ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

ΜΕΤΑΕΥ τῶν ἐν τῇ ἁλλοδαπῇ διακεκριμένων καὶ ἐπιφανῶν κληρικῶν, τῶν τιμῶντων τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἡμετέρου γένους, δικαίως συγκαταλέγεται καὶ ὁ ἐν Κιέβῳ τῆς Ῥωσσίας Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Μελέτιος Βαγιανέλλης, οὗ ἡ φήμη τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν καὶ τῶν φιλανθρωπικῶν καὶ πατριωτικῶν αἰσθημάτων ἀπὸ πολλοῦ περιάγεται ἀνὰ πᾶν τὸ ἑλληνικόν. Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ἡμερολογίου, φρονεῖ ὅτι ἐκπληροῦ ἐπιβαλλόμενον καθήκον γνωρίζουσα εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ ἀναγνώστας τὴν σεβασμίαν μορφήν τοῦ διαπρεποῦς κληρικοῦ καὶ σχιαγραφοῦσα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὸν βίον καὶ τὰς θεαρέστους αὐτοῦ πράξεις.

Ὁ Μελέτιος Βαγιανέλλης, ἐκ Κυθωνιῶν ἔλκων τὴν καταγωγὴν, ἐγεννήθη ἐν Κύθνῳ τῷ 1826, ἔνθα ὁ πατὴρ αὐτοῦ Εὐστράτιος Βαγιανέλλης ἐγκαταλιπὼν τὴν πατρίαν γῆν ὀλίγας ἡμέρας πρὶν ἢ καταστραφῇ αὕτη ὑπὸ τῶν Τούρκων, εἶχε καταφύγει νυμφευθεὶς κόρην ἐγκρίτου οἴκου τῆς Κύθνου, τὴν Μαρίαν Πιτσάκη. Ἐν ἡλικίᾳ ἐπτὰ ἐτῶν, ἀπορφανισθεὶς τοῦ πατρὸς καὶ ὑπὸ τὴν ἀγρυπνεν μητρικὴν φιλοστοργίαν χειραγωγηθεὶς ὁ μικρὸς Μελέτιος ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα γράμματα διακρινόμενος ἐπὶ χρηστότητι καὶ ἐπιμελείᾳ καὶ ἐξαιρετικῇ εὐφυίᾳ, πλείστας παρέχων ἐλπίδας εὐρέος ἐπιστημονικοῦ μέλλοντος. Ἀτυχῶς ὅμως, ἡ μήτηρ αὐτοῦ δι' ἀνεπάρκειαν ὑλικῶν μέσων, ἔχουσα καὶ τὸ βάρος τῆς συντηρήσεως τεσσάρων ἔτι ἀνηλίκων ὀρφανῶν, ἠναγκάσθη νὰ ἀποσύρῃ αὐτὸν τοῦ Σχολείου καὶ νὰ τὸν προορίσῃ εἰς θετικόν τι καὶ βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, τοιοῦτον δ' ἐξέλεξε τὸ ἐμπορικὸν στάδιον, καὶ ἀπέστειλε τὸν Μελέτιον εἰς Κυθωνίας, ἵνα ἐκποιῶν τὰ πατρικὰ κτήματα ἐφοδιασθῇ διὰ τῶν πρώτων ἀπαρατήτων εἰς τὸ ἐμπόριον κεφαλαίων. Ἀλλ' ἐκεῖ, εὐρὼν τὸν πρὸς πατὸς θεῖον αὐτοῦ Ἀπόστολον Βαγιανέλην καὶ ἐκδηλώσας αὐτῷ τὸν διακαίοντα τὰ στήθη του ζῆλον διὰ τὴν μάθησιν, μετέβαλε σκοπὸν καὶ μεταβάς μετ' αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν κατῴρθωσε,

τῇ συστάσει τοῦ μέγα τότε ἰσχύοντος παρὰ τῇ Πύλῃ καὶ τοῖς Πατριαρχείοις μεγάλου διερμηνέως Δ. Σαμουρκάση, εἰς ἣν ἀνεκοίνωσε τὸν πόθον αὐτοῦ πρὸς τὴν ἱερωσύνην, νὰ χειροτονηθῇ διάκονος ἐν ἡλικίᾳ δεκκοκτὼ μόλις ἐτῶν, ὑπὸ τοῦ τότε Σοφίας Μητροπολίτου Μελετίου τοῦ Σιφνίου, μετονομασθεὶς Μελέτιος, ἀπὸ Κωνσταντίνου, οἷον ἦτο τὸ βαπτιστικὸν αὐτοῦ ὄνομα. Ἐν Σόφίᾳ ὁ νεαρὸς ἱεροδιάκονος, διαφλεγόμενος ὑπὸ ἐνθέου ζήλου νὰ ἐγκύψῃ εἰς συστηματικὰς θεολογικὰς μελέτας, καθικέτευσε τὸν Μητροπολίτην νὰ ἀποστείλῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν Σχολήν. Ἐμελλε δὲ ὁ σεβαστὸς ἱεράρχης νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν εὐσεβῆ ἐπιθυμίαν τοῦ διακόνου, ἐκτιμῶν τὴν εὐφυΐαν καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ. Ἀλλ' ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνῆλθε τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον Κωνσταντινουπόλεως ὁ Κουταλιανός, ὅστις, μόνον περὶ τῆς εἰς τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα διατηρήσεως ἑαυτοῦ μεριμνῶν καὶ πρὸς τοῦτο τὰ πάντα μηχανώμενος, ἐξεδίωξε τοὺς παρεπιδημοῦντας ἀρχιερεῖς καὶ περιώρισεν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν πάντας τοὺς ἰσχύοντας Μητροπολίτας, ἐν οἷς καὶ τὸν προστάτην τοῦ Μελετίου. Ἐντεῦθεν εἰς ἀπόγνωσιν περιελθὼν ὁ Μελέτιος, κατέφυγε παρὰ τῷ Σαμουρκάσῃ, ὅστις παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν τότε Κυζίκου Ἰωακεῖμ τὸν Β', ἵνα τὸν εἰσαγάγῃ ἐν τῇ Θεολογικῇ τῆς Χάλκης Σχολῇ. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἐπιφαίνεται τῆς τύχης ἡ δυσμένεια, καθόσον ἀντὶ τοῦ τόσῃν εὐφυΐαν καὶ ζῆλον καὶ φιλομάθειαν κερκτημένου νεαροῦ Μελετίου, πέμπεται εἰς Χάλκην ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Ἁγίου Κυζίκου Νικόδημος. Καιρίως λυπηθεὶς ἐκ τούτου ἀπῆλθεν εἰς Σύρον τῷ 1848, ἐνθα ἠκολούθησε καὶ ἐπεράτωσε τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς ὑπὸ τοὺς σοφοὺς διδασκάλους τοῦ ἔθνους Σερούτιον καὶ Σουρίαν, μεθ' ὃ ἐνεγράφη εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις πανεπιστήμιον διακρούσας μετ' ἐκτάκτου φιλοπονίας ἅπαντα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τὰ μαθήματα, τάχιστα διακριθεὶς μεταξὺ τῶν συσπουδαστῶν αὐτοῦ διὰ τὴν ὀξείαν ἀντίληψιν, τὰς πολλὰς γνώσεις, τὸ μειλίχιον τοῦ ἥθους, καὶ τὰς ἄλλας περικοσμούσας αὐτὸν ἀρετάς, ὧν ἔνεκεν, καὶ διὰ τὴν γλυκεῖαν ἔτι καὶ εὐχρον αὐτοῦ φωνήν, τὴν θέλγουςαν καὶ κατανύττουσαν τοὺς ἀκρωμένους, κατέστη περιζήτητος καὶ ἀπέκτησεν ἀγαθὴν καὶ ἐπίφθονον φήμην. Οὕτω ἡ μὲν Κυβέρνησις διώρισεν αὐτὸν καθηγητὴν ἐν τῷ Γυμνασίῳ Ἀθηνῶν, ἡ δὲ Μητροπολιτικὴ Ἐκκλησία ἀνύψωσεν εἰς τὴν περίβλεπτον θέσιν τοῦ Ἀρχιδιακόνου. Τὸ εὐμέθοδον δὲ καὶ ἐπαγωγὸν τῆς διδασκαλίας του, δι' οὗ ἐνεστάλαζεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ τὰ διαυγῆ νόματα τῆς εὐρυμαθείας του, εἴλκυσαν τὸν θαυμασμὸν καὶ ἰδιωτῶν ἔτι, οἵτινες διψῶντες παιδείας, προσήρχοντο ὅπως ἀχροατῶσι τῶν σοφῶν καὶ χρυσῶν λόγων τοῦ Μελετίου. Διὰ τοι-

αύτης δὲ ἐργασίας ζηλευτῆς, ἱκανὰς τὰς ὠφελείας καρπούμενος, συνетῆρει τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐγένετο ὁ προστάτης καὶ ὁρφανῶν ἀδελφῶν, ἐξ ὧν ἓνα ἐπὶ πενταετίαν ἐξεπαίδευσεν ἐν Εὐρώπῃ, ἀρωγὸς δὲ ἐρχόμενος εἰς ἀνεψίους καὶ συγγενεῖς καὶ εἰς πάντα ἄλλον δεόμενον τῆς προστασίας αὐτοῦ. Διότι ὁ Μελέτιος εἶχε πάντοτε ἀνοικτὴν τὴν καρδίαν εἰς τὴν εὐποιάν καὶ τὸ κατῆκον.

Ἐνῷ δέ, κεκτημένος μετὰ ἐπιτυχεῖς ἐξετάσεις λαμπρὸν διπλωμα, σπανιώτατα ἀπονεμόμενον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἔμελλε νὰ διανύσῃ ἀγλαὸν τὸ θεολογικὸν αὐτοῦ στάδιον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Ἑλλάδος, αἴφνης ἠναγκάσθη τῷ 1854 ἕνεκα τῆς ἐνσκηψάσης τὸ ἔτος ἐκεῖνο βροτολοιγοῦ χολέρας νὰ καταφύγῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα ἐπὶ τριετίαν διηύθυνε λίαν εὐδοκίμως τὰ ἐν Ὑψωμαθείοις Ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια. Ἡ φήμη τοῦ εὐπαιδεύτου καὶ ἐναρέτου κληρικοῦ ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ τότε Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίνου τοῦ ἀπὸ Σιναίου, τοῦ τὰ μάλιστα τιμῶντος καὶ ἀνυψοῦντος τοὺς ἱκανοὺς καὶ μεμορφωμένους ἄνδρας, ὅστις, μετακαλέσας τὸν Μελέτιον παρ' αὐτοῦ, κατέταξεν ἐν τοῖς καταλόγοις τοῦ Θεοβαδίστου ὅρους καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸ Σινᾶ. Καταλληλοτέραν ἐκλογὴν δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ ὁ Πατριάρχης, διότι ἀληθῶς ὁ πατὴρ Μελέτιος ἀφοσιωθείς ὁλοψύχως εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ψυχικὴν μόρφωσιν τῶν μοναχῶν, αὐτὸς αὐτὸν παρέχων ὡς ὑπόδειγμα σωφροσύνης καὶ τάξεως, καὶ μετ' ἀξιοθαυμάστου ζήλου ἐπιτελῶν τὰ ἀνατεθειμένα αὐτῷ καθήκοντα, ἐπὶ τοσοῦτον ἐφείλχυσεν τὸν σεβασμὸν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν περὶ αὐτόν, ὥστε οὐ μόνον οἱ ἀπλοὶ μοναχοί, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἅγιος Σιναίου (πρώην ἱεροδιάκονος αὐτοῦ) ἀπεκάλουν τὸν Μελέτιον «ὁ πατὴρ μας» ἐκδηλοῦντες οὕτω τὰ αἰσθήματα, ὑπ' ὧν δικαίως ἐνεπ' εὐσθέσαν παρ' αὐτοῦ. Τῷ 1860 κοινῇ ψήφῳ τῆς ἱερᾶς συνάξεως, ἐξελέγη καὶ ἀπεστάλη εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν τῶν Ρώσων Κίεβον, ὅπου εὐρὼν τὰ τῆς μονῆς εἰς ἀποσύνθεσιν καὶ καταστροφὴν, κατῴρθωσε δι' ἀτρύτων μόχθων καὶ ἐν χριστιανικῇ ὄντως αὐταπαρνήσει μεριμνῶν χάριν τῶν συμφερόντων τῆς μονῆς καὶ τοῦ ἔθνους, καὶ τὸν ἐν αὐτῇ νῶτον ἐκ βάρων σχεδὸν νὰ ἀναχέιρῃ, καὶ τὸ μοναστήριον νὰ ἐξωραΐσῃ καὶ πλεῖστα ὅσα ἐργαστήρια προσδοφόρα νὰ οἰκοδομήσῃ καὶ τοὺς ἐκεῖ διεσκορπισμένους Ἕλληνας νὰ ἐπισυναγάγῃ, καὶ, αὐξάνων τὸν πλοῦτον καὶ τοὺς πόρους τοῦ ἱεροῦ τούτου τεμένους, νὰ προσπορίσῃ ἱκανὸν κατ' ἔτος εἰσόδημα τῇ πεμφάσῃ αὐτὸν Μονῇ καὶ ἐν γένει νὰ ἀναπτύξῃ δρᾶσιν κοινωφελῇ καὶ φιλάνθρωπον καὶ πατριωτικὴν, ἐπισύρουσαν ἀληθῆ θαυμασμὸν καὶ εὐγνωμοσύνην δικαίαν. Διότι, ὁ πατὴρ Μελέτιος κέκτηται βαθὺ τὸ αἶσθημα τῆς

ἀγαθοεργίας· τίς ἐκ τῶν ἐν θλίψεσι καὶ ταλαιπωρίαις περιερχομένων Ἑλλήνων τε καὶ Ρώσων δὲν εὕρισκει ἕκτοτε ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πατρὸς Μελετίου τὸν παρήγορον ἄγγελον; Τίς ἐκ τῶν ἐν τῇ ξένῃ γῇ ἐγκταλελειμμένων Ἑλλήνων καὶ προσφευγόντων αὐτῷ δὲν εὗρε περίθαλψιν καὶ προστασίαν; Πόσας σκληρὰς δυστυχίας τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν δὲν ἀπεσέβησε, πόσων τὰ ἄλγη δὲν ἐπράυνε, εἰς πόσους δὲν ἐπεδαψίλευσεν, ἄρτον καὶ ὑπαρξιν, καὶ πόσων δὲν ἐφώτισε τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν, ἔργῳ τε καὶ λόγῳ, νοουθετῶν, παραυθῶν, συμπάσχων, ἐλεῶν, καὶ ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν σῴτειρα τρέπων τὰ βήματα καὶ τὴν διάνοιαν τῶν ἀπεγνωσμένων καὶ ἐγκαταλελειμμένων;

Τὰ ὑπέροχα ταῦτα καὶ ἀπαράμιλλα πλεονεκτήματα ὡς καὶ τὰ πρὸς τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα μοναδικὰ αἰσθήματα τοῦ πατρὸς Μελετίου καὶ τὴν ἐν γένει κοινωφελεστάτην πολιτείαν καὶ δρᾶσιν αὐτοῦ ἀναγνωρίζουσα καὶ ἀμείβουσα ἡ Ρωσικὴ Κυβέρνησις ἀπένειμεν αὐτῷ τὰ παράσημα τῆς Ἀγίας Ἀννης τρίτης καὶ δευτέρας τάξεως τῷ 1880 καὶ 1884.

Ἀλλ' ἡ πλέον ἐπίζηλος ἀμοιβὴ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου Μελετίου Βαγιανέλλη εἶνε ἡ ἀληθὴς λατρεία καὶ ὁ ὕψιστος σεβασμός, ὧν ἀπολαύει παρὰ πάντων ὅσοι ἔσχον τὴν εὐτυχίαν νὰ γνωρίσωσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὰς περιχοσμούσας αὐτὸν ἀρετάς, ἐφ' αἷς ὀλίγοι δύνανται νὰ σεμνύνωνται καὶ ἐν γαλήνῃ συνειδήσεως νὰ ἐπαναπαύωνται.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Εἰς ἱατροὺν ποιητὴν.

ΕΠΑΣΧΟΝ ἐξ αὐπνίας ἐκτελῶν τὴν συνταγὴν σου·

Ἀλλὰ εὖρον ἡσυχίαν ἀναγνούς τὴν . . . «Συλλογὴν» σου!

ΓΩΓΟΣ